

177 let chirurgie bez bolesti. Éterová anestezie byla riziková, ale přinesla zlom

4.2.2024 - | Fakultní nemocnice u sv. Anny

Při aplikaci éteru docházelo k postupnému útlumu centrálního nervového systému, přičemž při předávkování mohlo snadno dojít k selhání srdce a dýchání. V případě pacientky Anny Dlouhé, hlavní aktérky brněnské éterové premiéry, však naštěstí vše dobře dopadlo. Po amputaci si údajně pochvalovala, že během výkonu, který trval pouhých pár minut, vůbec nic necítila. „Vzhledem k nestálosti éterové anestezie byla rychlost jedinou šancí k tomu, aby pacienti přežili,“ upřesňuje Chobola.

Dnes již mají anesteziologové k dispozici metody mnohem bezpečnější, šetrnější, a především lépe korigovatelné. Anestezie se už nepodává pouze inhalačně, jako tomu bylo v případě éteru, ale je prováděna také vpravením léků do žíly, a to v různých kombinacích, kterými jsou lékaři schopni nejen zablokovat bolest, ale zabránit i nežádoucím účinkům. „V dnešní době máme kromě účinných látek a metod k dispozici také celou řadu monitorovacích pomůcek, které nám umožňují anestezii vybalancovat tak, aby nebyla příliš mělká a nedošlo u pacienta k nepříjemným vjemům, ale zároveň ani příliš hluboká,“ vysvětluje anesteziolog.

Přestože narkóza ušetřila miliony lidí nesnesitelného utrpení, s jejím rozšířením a úspěšným zaužíváním vytanuly nové problémy, které by v minulosti byly považovány za marginální. U pacientů se sice velmi dobře podařilo potlačit bolesti a traumatizující vzpomínky na chirurgické sály, jejich stížnosti se ale přeměrovaly na pooperační nevolnosti. Ty nepředstavovaly pouze diskomfort pro nemocné, ale mnohdy vedly i ke zhoršení operačních výsledků. „Dnes těmto stavům umíme účinně zabránit, ať už samotnou multimodální analgezií nebo podáním preventivních léků,“ vysvětluje Chobola. Náchylnější k pooperační nauce jsou podle něj mladé ženy, nekuřáčky. „Vliv na pooperační stav má dokonce také to, jestli se člověku dělá špatně například na kolotočích,“ doplňuje. Při vhodné péči ale i u této rizikové skupiny mohou hodiny po operaci proběhnout bez problémů.

A jak vypadá probuzení z anestezie? „U většiny pacientů tento moment pohltní amnézie a jejich první vzpomínky jsou až z pooperačního pokoje. Obvykle ale platí, že v jaké náladě člověk usnul, tak se i probudí,“ říká Miloš Chobola. Pro většinu svých pacientů tak zůstává neviditelný. „Když si mě nepamatují, mám z toho největší radost. Je to známka dobře odvedené práce,“ uzavírá anesteziolog.

Rozhovor s MUDr. Milošem Chobolou, Ph.D., si můžete pustit také v podcastu Anna na vlnách.

<https://www.fnusa.cz/177-let-chirurgie-bez-bolesti-eterova-anestezie-byla-rizikova-ale-prinesla-zlom>